

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasni in oznanila se računajo po 8 nov. vrstica v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

sv. edinost je ...

Odkritosrčna beseda.

V zadnji svoji številki objavil je celovški „Mir“ članek v odgovor ljubljanskemu „Slovencu“. Ni nam namen vtikati se v kontroverzo mej rečenima dvema listoma; zato tudi nečemo reagirati na omenjeni „Mirov“ članek v njegovej celoti. A posamezni stavki zde se nam neizrečeno važni in imajo v sebi obilo, dasi neprijetne resnice. Kar se nam pove v teh odstavkih, ni le naše pristno prepričanje, ampak to moreš tu v Trstu čuti vsaki dan, kjer se le snideta dva zavedna Slovenca. In uprav ta istina, — da namreč s temi vrsticami izrazimo nazore vsega tržaškega slovenstva — sili nas, da jih napišemo. Rod svoj istinito ljubečemu, svetelj domovini sveto službečemu, postranskih ozirov in namenov ne poznajočemu rodoljubu je gotovo skrajno neprijetno, ako mora — mora, pravimo — izreči pikro besedo na to ali ono stran lastnega svojega tabora. Tem neprijetnejše je, ako moramo neljube opazke, ki nam silijo iz peresa, adresovati v oni kraj, kamor se oči naše neprestano obrnjene, kateremu kraju velja vse naše čustvovanje in kateremu kraju od srca želimo sijajni razcvit in mogočen napredek v njega samega in — nas vseh korist in slavo. Razsodnemu čitatelju menda ni treba praviti, da mislimo slovensko središče naše, da mislimo Ljubljano.

Ljubljana zahteva — in je tudi prav tako, — da se vsi in povsod zanimljemo za narodni razvoj v njega obzidju; podpiramo naj vsa literarna podjetja, podpiramo naj ljubljansko časnikarstvo, podpiramo naj različna in z različnimi strokami narodnega življenja baveča se društva; ko izražamo katere-koli želje, jemati nam je vedno ozir na to, kar nam poredajo v Ljubljani. Tako je tudi prav: udje naj služijo glavi. Periferija vrteti se mora okoli središča, to je že natorni zakon. Središče

pa ne bodi samo glava vsemu onemu, kar je obdaja, ampak glava bodi tudi skrbeča mati vsem službečim jej udov; ona poznaj vse skrbi in potrebe teh udov; dolžnost je središču, da vliiva obkrožujočim je pokrajinam novih močij, ako bi hotele upešati v narodnem boju. Vžigati mora z dokazi sočutja nove srčnosti, tam, kjer je začel pogum pojemat. Ako imajo udje dolžnosti svoje do glave, ima pa tudi glava dolžnosti svoje do udov. Mej glavo in udi vladati mora — dasi stoji prva nekako na vzvišenejšem mestu — drug drugega podpirajoča vzajemnost.

Je-li pa v Ljubljani tako?! Obzalu-jemo od vsega srca, ker moramo reči, da ni tako. V Ljubljani ni tako, kakor bi moralo biti. Mi ob periferiji domovine naše živeti Slovenci vsrmo gotovo, kolikor nam močij naše in obstoječe razmere dopuščajo, dolžnosti svoje do središča Slovenije; v središču se pa nam kaže nekov separatizem, kateri nikakor ne odgovarja prvotnemu slovenskemu programu, na katerega smo prisegali za časa nastanka konstitucionalizma v Avstriji in v dobi narodnega navdušenja — v dobi taborov. Mi ob periferiji živeti ne poznamo in ne bomo hoteli nikdar poznati geografskih mej med pokrajinami slovenskimi; mi se čutimo del slovenskega naroda in nič drugega. — V središču našem pa — kjer bi vendar morala zavednost intenzivnejša biti, nego pri nas — kažejo neverjetno brezbriznost do slovenstva izven kranjskih mej, bijočega obupen boj za obstanek svoj; mi ne priznavamo geografskih mej, v Ljubljani pa mislijo, da onkraj kranjskih mej žive — kako bi bolje povedali, kar mislimo? — no, da žive nekaki Slovenci II. vrste. Časopisje, izhajajoče izven Kranjske, je ljubljanske velikej masi komaj po imenu znano; zato pa se nahajati tam grozna nevednost in nezasišana ignoranca glede faktičnih, po nekranjskih slovenskih deželah

obstoječih odnošajev. Ono malo, kar vedo, zajemljejo navadno iz dunajskih listov. Ni treba praviti, kakovi viri da so to. Administracija naša je že večkrat tarnala radi nedostatne podpore, dohajajoče iz središča našega. Kako bore malo stanejo vsi naši listi skupaj, niti stotaka ne. To svoto bi vendar lahko žrtvoval vsak ljubljanski kavarnar, kateremu ljubljanski narodnjaki dan na dan novce svoje donajajo. A gospoda bi morali to zahtevati; kavarnar ima povsem prav, da se brani stroškov, kjer le more. Ker so pa gospodje indolentni, brezbrizni, moramo zabeležiti za Ljubljano sramotno istino, da ne štejemo pri „Edinosti“ nje dneva ljubljanskega kavarnarja — naročnika. Posledica te nebriznosti je, da je mnogo „navdušenih narodnjakov“, kateri nima niti pojma o tukajšnjih razmerah in o silnej važnosti, katero ima brezdvombeno tržaška postajanka za vse slovenstvo. Uprav take tožbe o ljubljanskej malomarnosti čuli smo nedavno iz Gorice.

Vzgleđi uplivajo — zato pa se je nesrečni separatizem jel širiti iz mesta tudi na deželo. Merodavna gospoda v Ljubljani hočejo igrati „Staročeh“, mi pa občutimo posledice te nevarne igre. Avtonomija dežel jim je pri srcu, a ne vidijo, da bi taka avtonomija Slovence ugonobila. Čudno teorijo razvijajo res v Ljubljani: „vi onkraj Karavank molčite, vi v zelenej Štajerskej ne vtikajte se v naše stvari, vi ob Adriji in po Krasu skrbite zase in vam ob „Soči“ že celo ne gre beseda — ako vas bodemo potrebovali, vas pa čemo poklicati.

To je nauk, katerega je rodil ljubljanski oportunitizem. Gospoda, ne tako! Ako imate res kaj srca do skupnega slovenskega naroda, ostavite to nevarno igro. Dobro, vi ste glava naša, ali tudi vi potrebujete nas; tistega dne, ko bodemo padli mi, podpisana bo tudi vam smrtna sodba. Vzdravite se in podpirajte nas, kadar in kjer morete. Bratje moramo biti, kajti naše zadeve so tudi vaše zadeve, in

narobe. Vsem nam je sveta naloga, da čuvamo, da se nam ne pogubi nijeden, ni najmanjši del našega narodnega telesa.

Taka je vsleslovenska solidarost, ki se je udomčila po Kranjskem; toda priznati nam je, da je tudi v Ljubljani razsodnih mož, kateri si slovensko vzajemnost tako mislijo, kakor mi. Tem vsa čast. Ti razsodni možje obsojajo gotovo istotako nesrečni separatizem, kakor ga obsojamo mi. Ali njih glas ni dosti jak, udušijo ga drugi glasi, nastajajoči po mogočnih, nam vsem dobro znanih uplivih.

Pišočim te-le vrste ni nam bil namen, koga žaliti, tudi se nam nikakor ne vidi prijetno, pisati rekriminacije. Ali storiti smo morali, ker so nas nepretržno in od prav odlične strani drezali, da povemo, kako se tu v Trstu misli. To menenje se je vsled gori omenjenega, proti „Miru“ naperjenega „Slovenčevega“ članka še bolj ukoreninilo. Ne, gospodje pri „Slovencu“, tako ne smete! Taki pojavi, kakoršen je bil Vaš glede celovskega lista, vzbujajo izven kranjskih mej nevoljo in bi lahko imeli prav neprijetne posledice. Težaven nam je boj, a bijemo ga radi, ker vemo da je sveta stvar, katerej velja ta boj. A upadlo bi nam lahko orožje, videčim, da se nam iz središča Slovenije mesto podpor — mečejo polena pod noge. To brez ramere, gospoda! —t—

Delo.

III.

Najčudnejše in za jedno najvažnejše je dandanes socialno prašanja o glavnici ali kapitalu, ki so je vzbudili znani nemirneži in hujskalci delalskega stanu.

Kaj je kapital? Kapital ali glavnica je neka sorta denarja, odgovarja se vsaki dan. Ali ta odgovor ni popoln in natan-

PODLISTEK.

Davorin Trstenjak.

(Dalje.)

Natisnili smo članek neizpremenjen, da se vidi Trstenjakov zlog iz one dobe; Novice so mu pridjale opazko, da je bil gotovo poprej pisan, predenj so kranjski deželni stanovi svoje prošnje razodeli cesarju in predenj so poslanci iz Ljubljane odšli na Dunaj.

Teški posel ga je čakal na Ptuj v stanovskih zadevah; poleg svoje službe kot kaplan opravljal je službo duhovskega pomočnika v vojaški bolnišnici. Za zasluge v tem obziru dobil je zlati križ, ki so mu ga podelili, hitro prvi mesec, ko je prišel v Maribor na gimnazijo za učitelja. Novice* popisujejo slovesnost, pri kateri mu je okrožni predsednik gospod Ritschel v navzočnosti mnoge častite gospode in šolske mladeži križ pripel na njegove prsi. Govornik povdarjal je njegove vsestranske zasluge, posebno pa, „da je v dveh bolnišnicah z nevarnostjo svojega lastnega zdravlja in življenja več kakor 7000 bolnikom duhovno posrežbo brez odmikanja delil.“

Trstenjak se je zahvalil v ganljivih besedah in konečno vskliknil: „Vse za Boga, mogočno in srečno ustavno Avstrijo in cesarja Franca Jožefa.“ Tudi ravnatelj Riegler je poprijel za besedo in rekel mej drugim, da se veselita on in učiteljstvo, imajoča takega moža v svojej sredini.

Iz staroslavne Ptuja prišel pa je najpoprej kot kaplan na „Slovensko faro“ v graškem predmestju; ker ga je pa visoko čislal vitez Rauscher, tadanji graški škof, podelil mu je jeseni l. 1880 službo verozakonskega učitelja na Mariborski gimnaziji, kjer pa je učil tudi slovenščino.

Lep in upliven položaj mu je bil vstvarjen s tem, da so ga javno, in tako laskavo počastili, komaj nastopivšega novo službo.

Tu je služboval plodonosno 11 let. Učil je slovenščino tudi na tamošnji pripravnišči, podpiral je dijake, prosič zanje hrane pri premožnih mestjanih. L. 1851* prosi z Matjašičem, učiteljem veronavka na višji gimnaziji, slovenske domoljube naj mu pošiljajo slovenske in ilirske knjige, ker bi rada ustanovila slovensko knjižnico za dijake.

Leta 1858, ko je obhajala mariborska gimnazija stoletnico, je ob tej priliki s poprej omenjenim tovarišem in ravnateljem Langom osnoval podporno društvo za dijake.*

Zraven te delavnosti, ki je bila združena s stanovskim poslom, se je Trstenjak krepko poprijel jeziko- in bajeslovnih studij. Dve uri od Maribora na južno stran, v Slivnici služboval je od l. 1851 do l. 1853 Božidar Raič, in še pol ure dalje na južno stran, v Framu (Frauheim) Jurij Caf, ki je Trstenjaka napotil na to, da se je začel učiti staroindijščine in družih sorodnih jezikov. Delalo se je na to, da je l. 1853 tudi Raič prišel v Maribor; lahko si mislimo kako ugodno se je razvijalo duševno življenje tem našim veljakom, ker so bivali drug blizu drugega in se lahko izpodbujali in podučevali.

S tem, da je nastopil Trstenjak profesorsko službo, začela se je zanj tedaj znanstvena deba v prvej vrsti, dasi je njegovo bistro oko tudi tukaj zrl vedno na celoto.

* Lang živi zdaj ko umirovljen dvorni svetnik v Badenu pri Dunaju in je tam podžupan; dopisovala sta si tudi v poznejših časih.

* L. 1850, str. 177.

* Nov. 1851, str. 4.

čen. V gospodarskem smislu kapital ali glavnic je del imovine (premoženja), ki se upotreblja v proizvodnji novega imetja. Podvzetnik kacega dela mora imeti zgradbe, zemlje, orodja; strojev surovega blaga, denarja itd., da plača svoje delalce. Vse to njegovo imetje, katerega stavi v delo in čestokrat riskira, imenuje se glavnic ali kapital.

Kako je do njega prišel? Tega ne smemo prašati. Zlobnost in sleparstvo je kaznjivo po zakonih; oduševstvo in krvo-pitje uprav tako. Nabral si ga je v množih slučajih z lastno pridnostjo in delom. Ne sme li staviti ga zopet v delo in ga upotrebljati v novejši proizvodnji?

„Delalec sem — rekel je nek obogateni bivši delavec na nekem shodu v Rimu l. 1872, — in tega sem ponosen. Veste pa, kako sem prišel do mojega imetja? Začetkom sem nosil vreče moke na svojih ramah in hodeval bosonog. Na to sem pridno varčeval celo pri jedi in pijači: pet let sem se preživljal kruhom, vodo in sadjem; tako sem si sčasoma prihranil glavnic za svoje otroke, da ne bodo stradali kakor sem jaz. Naj mi sedaj kdo poreče, da ta glavnic ni moja! in s kako pravico? Predstavljal mi bode naravno pravo in jaz odgovarjal mu bodem z razumom“.

Glejmo nekoliko naše sicer majhne kapitaliste v našem mestu in na deželi. Pred leti prišli so v Trst ter stopili tu v službo k enemu ali drugemu trgovcu ali podjetniku. Zaslugek njih je bil sicer skromen, vendar so si vedeli i od njega nekoliko odtrgati in staviti na stran. Polagoma so si skupili večjo svoto, koja so potem uporabili ali v trgovini ali v kakem drugem koristonosnem podjetju.

Enacih malih kapitalistov imamo nekoliko osobito v tržaški okolici, kjer so si pomagali do blagostanja. Kdo bi odrekal tem ljudem, ki so si s pridom svojih rok zboljšali svoje stanje ter osigurali prihodnost svojim otrokom, da se ne smejo i nadalje vdeleževati koristonosnih podjetij?

Kaj pa trde o enacih kapitalistih novejši socialisti in komunisti? Po naravnem pravu — trde — vsi smo enaki pred Bogom in občno blago je lastnina vseh. V tem, da eden več ima nego drugi, uvidevajo krivičnost in nezakonitost; pridigujejo upor proti kapitalu in vzbujajo osobito delalce, naj jim pokažejo svojo moč. Odtod izvirajo vsako leto se ponavljajoči strajki in neredi, ki dajejo čestokrat opravka celim armadam vojakov.

Vsakdo bode pri zdravem razumu spoznal, da se nauki o socializmu in komunizmu v obče jako nevarni državam in

posameznikom, kajti pred zdvijano družaljo ni varno niti majhno imetje poštenega občana.

Vsakdo, ki si je pošteno prihranil imetek, ima tudi pravico uživati ali rabiti ga v proizvodnji drugega imetka, kajti drugači, ako bi nauki socialistov in komunistov obveljali, ne samo bi lenuhi in nemarneži poželjivo si osvojili imetje sedanjih kapitalistov, temveč kmalu po tem in po istem naravnem pravu bi drugi navidezno ubožni postopači naskočili zadnjih imetje ter si je osvojili. Očitne posledice bile bi le pustošenje dežela, nazadovanje v obrtnosti in trgovini in splošno — ubožstvo.

V očigled tolikim nevarnostim, ki lahko nastanejo vsled razširjevanja socialističkih in komunističkih idej, morali bi si imovitnejši ljudje dobro zapomniti, da jezi, koja goje proti njim ubožnejši in potrebnejši ljudje, ni iskati povoda samo v vznemirjevalnih spisih, listih in govorih socialističkih agitatorjev; temveč v strastih, političkih pogreških in sploh v grajevrednem vedenju mogotcev proti nižjim. Z blagostanjem premine čestokrat miloščnost. Bogataš čestokrat zaničljivo gleda izza bogato naložene mize uboščka, ki prosi milodara.

Ni čuda, da ubožnejši stanovi na to radi poslušajo izzivajoče nauke socialistov ter se jim polagoma udajejo. Ni čuda, ako se čemdalje bolj širi zavist in nezadovoljnost ter izginja krščanska ljubezen in potrpežljivost.

Radi tega se je bati, da bodo ideje o napačni človeški svobodi in komunizmu vedno bolj pridobivale ugodnih tal.

Cesar Vilhelm se jim odločno upira z dobrimi naredbami in tudi pri nas treba bode v nedelni prihodnosti posebnih določeb proti socialistom. Obrambe proti nevarnim posledicam socializma najdemo le, ako se bode zasebno imetje podvrglo moralnemu upljudu ter bode njega gospodarji krepostni in vzgledni tudi proti nižjim. Socijalni red bode tem stalnejši in trdnjši, čemboljš bode svetile duševne kreposti imetnikov in sploh onih, ki o človeški družbi imajo prvo besedo. — Če bodo pa zadnji drli v nevero in brezvestnost ter se vedli po nareku okrutnosti in slabega nagona; če bodo se z brezvestnostjo upirali naravnemu napredku stvari in delalca zatirali v pohlepnosti do večjega imetja — gorje celej družbi.

Kot pravo lečilo in jez proti nevarnim posledicam socializma postavljamo in poudarjamo tudi mi s sv. očetom papežem moralno čednost in — vero.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V seji državnega zbora, dne 14. februarja predložila je vlada dogovor z deželnim zastopstvom gališkem, tičoč se vravnjanja razmer mej državo in zemljišoodvezno zalogo v vzhodnej in zapadnej Galiciji. Ta dogovor določuje:

1. Predplačila, katera je država izplačala rečenej zalogi v znesku 9,547.560 gld. in poznejša doplačila do leta 1882, v znesku 65,625.000 gld., torej skupno 75,172.560 gld., se odpišejo.

2. Za dobo 1883—1897 določi se za vsako leto subvencijo v znesku 2,100.000 gld., katerih dežela državi ne bode vrnila; poleg tega dobi dežela v tej dobi vsakoletno predplačilo v znesku 325.000 gld. ki jo pa bode morala vrniti, toda brez obresti.

3. Kar se bo več potrebovalo za potrebščine zemljišne odveze, nabrati mora dežela po dokladah na davke.

4. Glede onih predplačil, katera mora dežela državi vrniti, se določi, da se vrnitev mora zvršiti v treh letih, računši od

leta 1899 naprej, v četrletnih dekurzivnih obrokih.

5. Ako bi doklade, katere se imajo pobirati, redno ne dohajale, tako, da bi vsled tega zemljišoodvezna zaloga ne mogla spolnjevati svojih dolžnosti, pripomogla bode država z nadaljnimi predplačili, katera se bodo določila po izkazanej potrebi in katera je vrniti s 5°/_o obresti vred.

6. Dežela ja dolžna določiti in pobirati doklade, da se vrnejo državi predplačila.

V istej seji predložila je vlada načrt postavbe o premembni volilnega reda za državni zbor v neidejkomisnem češkem veleposestvu.

V slovenskih listih čitamo, da so bili naši poslanci pod vodstvom grofa Hohenwarta pri gospodu justičnemu ministru, grofu Schönbornu, s katerim so imeli obširen razgovor. Ministru so izročili spomenico o naših željah, kateri je obljubil, da se bode na izražene želje temraje oziral, ker so se mu zaupno naznanile in se mu ne vidijo neizpeljive. Mi smo gospodom poslancem hvaležni na njih koraku; kakor jih radi drezamo, če je treba, tako radi priznavamo njihov trud za narodove interese. Izpovemo pa naravnost, da nas tisto „Hohenwartovo vodstvo“ posebno ne veseli, ker je morda obstalo — kakor nekoč — v tem, da je rekel: hier die Herrn möchten gerne etwas mit Ihnen sprechen. No, upajmo, da je bilo takrat drugače. Sicer pa imamo obljub že cele kupe — a mi bi radi enkrat vidili dejanja.

Da se označi stališče ogrske vlade v obravnavah, ki se imajo vršiti radi dogovora trgovinsko-politiškega Avstro-Ogrske z Rumunijo, bili so v zadnjem času pogovori mej totranskima ministerstvom za trgovino in poljedelstvo in onostranskima ministroma za ti stroki. Rumunija pa ni še storila nobenega koraka v tem pogledu.

Vnanje države.

Rumunska zbornica je z večino sklenila, da se bivše ministerstvo Bratiano ne postavi v obtožni stan. Posebno odločno se je izjavil posl. Carp, da je protivnik političkih procesov.

Sveti oče, Leon XIII. dobil je ob smrti kardinala Peccija, brata njegovega, skoro od vseh vladarjev izraze gorkega sočutja. Najprisrčnejši in najobširnejši pa je bil oni avstrijskega cesarja, Frana Josipa I. Ta dokaz prisrčne simpatije naredil je na Sv. Očeta globok vtis.

V Carigradu so se menda prestrašili vtisa, katerega je napravila po vsej Evropi vest, da je guverner na Kreti, Šakir Paša, dal zapreti mnogo krečanskih sodnikov; kajti sedaj oporekajo tej vesti z vso silo in trde, da je Šakir Paša dal zapreti samo jednega sodnika. Sicer pa radi verjamemo, da se je oglašilo mnogo prosilcev za izpraznjena mesta; kruhoborskih kreatur je po vsem svetu mnogo.

DOPISI.

Z Goriškega, 12. februarja. [Izv. dop.]* Čez 100 županstev na Goriškem odpošlje te dni visokemu ministerstvu za uk in bogočastje, sledečo odločno peticijo, v baš toliko eksemplarih, podpisanih od vseh veljakov goriških Slovencev:

„Spoštljivo podpisani urad podaja uljudno prošnjo: Visoko e. k. ministerstvo za uk in bogočastje naj izvoli ustanoviti v Goriški gimnaziji z slovenskim učnim jezikom, in naj blagohotno uredi, da se bo prvi razred odprl z prihodnjim šolskim letom 1890—1.

*] Priobčili smo ta dopis, dasi se povsem ne strinjamo žnjim. Prav ima dopisnik, ako trdi, da je obžalovati kavsanje na Goriškem; a ni res, da je v Goriškem kavsanju odločilna le osobnost Z ozirom na neke osebe — imena nočemo navesti — je pač tako, ali v boju z g. dr. Mahničem gre za princip, od katerega zavisi vsa naša narodna bodočnost, in ta je — narodna zavednost. Boju t mu ni bilo moči se izogniti. Op. ured.

Ta prošnja je opravičena zahteva vseh Slovencev Goriške dežele. Tehtne, neovrgljive razloge za ustanovo slovenske gimnazije v Gorici je naš narod že večkrat ponavljal po svojem političkem družtvu „Sloga“ v Gorici, po deželnem zboru Goriškem in po svojih državnih poslancih v visokej državnej zbornici.

Pišočni urad je prepričan, da je državi sami v največi prid, ako narode zadovolji ter pomiri, zadostivši opravičenim prošnjam, po narodnej šoli; in ta razlog je pri nas na meji države podvojene veljave. Z navzočo prošnjo zahtevamo to, kar zahtevajo prvi šolniki vseh narodov, ki tirajo šolski poduk v materinem jeziku. Tu velja pa tudi razlog praktičnega življenja; mladeniči se morajo izobraževati v svojem materinem jeziku, da bodo sposobni v svojem bodočem stanu uspešno delovati med svojim narodom. Ker konečno našo prošnjo podpirajo tudi temeljni državni zakoni in večkratni obeti visokega e. k. ministerstva za uk in bogočastje, se nadjamo, da bo visoko Isto našo ponovljeno prošnjo brez odlaganja uslišalo, ter nam dalo v Gorici slovensko gimnazijo, katere tako potrebujemo in že toliko let prosimo po svojih poslancih“.

V tem slučaju pride gosp. minister na razpotje, ker mu bo konečne odločnosti treba. Od njegovega pravicočutja pričakujemo dober vspeh peticiji, katera je „unicum“ v letnikih našega razvoja, ker dalekosežna. Na tihem in skromno se je porajal ta sestavek v nasprotji z ropotanimi članki v „Soči“ in „Novi Soči“. Peticija ima svoj ugled v sijajnem predmetu. Tu gre v istini za narodno korist, dočim se pečati v „goriškem kavsanju“ gola osobnost, tu pa tam, žal, pod krinko narodoljubja. Pisec teh vrstic pozna prav dobro vse skrivne nitce, ter bode vso stvar kmalu razkril, baš kakoršnja je; pozna je bolje, nego marsikateri borivec. Peticija je mirna, predmetna, ter se opira na svitle razloge. Kdor dela razpor, podnečuje, daljša, krepi in množi ga, je sedaj sosebno, ko gre in je krajni čas za dosego viših smotrov, narodu sovražnik, naj je po jeziku še takšen narodnjak. Zoper tako veljalo ali umestno bilo bi, kar Scipijon pri Siviji (Decad. III.) pravi vojakom: ... Corpora, ora, vestitum, habitum civium agnosco; facta, dicta, consilia hostium video. Podvrči osobne interese političnej modrosti, bilo je, je in bode vsem, kateri se tod zvajo s perezom, v pravi kinč, vreden zabeležnja. Mi smo narodič, a če hočemo biti Lokedemonci, moremo je posnemati in v: slogi! Glavni, da edini smoter nam je, da konečno dosežemo to, za kar so se še drugi gospodje pred sedanjimi borili in žrtvovali. Zadnja stvar je osobnost. Prokleta nesloga! Vse smo zavrgli, kar nam je bilo škodljivo; tebe, ki nas mučiš, trapiš in smešiš, v dolgih stotletjih nesmo se mogli. A ti ne, mi smo krivi, mi! Da smo možje, goreči za narod, ne bi svojih moči trtili za postranske stvari. Možje; Grki, Rimljani moramo biti, roko za domovino tja stegniti, kakor Mucij Scevola v plamen, ako je treba. Zopirov jednako ne vidim. Pa kaj se mučim? Saj ni vse tako, kakor jaz mislim v svojej svetej jezi. Še je voliko narodnjakov, zares gorečih za zapuščeni naš narod. Jor ever tedaj! Če niso namreč vsi tukaj, na Tržaškem, Stajarskem, Koroškem jih je, celó na Dunaji, Gradci, v Zagrebu je takih mnogo. In če vzamemo še peticijo našo, imamo še precej lepo podobo, Jaz, le jaz sem črnogledec. Samo, da nas ekscelencia v Beči usliši, saj po blagovestji, da kdor vedno trka, vendar enkrat odpré se mu. Mi na Goriškem mlatio osobnost, dočim se za druge imenitne stvari nič ne brigamo, kakor za akc. konsumno družtvo et caetera. — Prihodnjič dobote imena vseh onih lahonskih prodajalcev v Gorici, kateri so že zreli zato, da negre noben pošten Slovenec kupovat več k njim; nadalje

imenik nekaterih naših, ki so prišli s hribov in se hlinijo narodnjake, dočim so le drage pijalke, dobičkarji in so zdaj tu, zdaj tam, kakor politični veter nanese. Pa kaj hoče takih smešna pretiranost, ki je zraven še na videž? N. pr. pride ondan goriški deček v štacuno, v kateri je bilo nekaj slovenskih gospodov, papir kupovajočih, in prosi prodajalca, naj mu zmenja šestico. Ali znaš slovenski? Ne znam! odgovori furlanček nadolžno. — „Tedad hodi“ — odreže se naš Zopir, ki pa si ni še odrezal nosu in ušes za domovino — „mi prodajamo in ne menjamo“. Reče in se zmagovalno ozre na gospode Slovence, češ, da je Bog ve kako dovtipen in koristen očetnjavi. Tako vedenje je neotesano, dobičkarjski natijonalizem na vrhuncu. Konečno doboste razpravo: Zakaj baš nas Slovence tako grozno črtè? Z Bogom!

Iz Gabrije pri Ajdovščini, dne 15. februarja t. l. [Izv. dop.] Draga mi „Edinost!“ Le redkokrat dobiš iz naše občine kako sporočilo; torej prosim Vas, gospod urednik, da blagovolite to-le poročilo o nepričakovanem in žalostnem dogodku v svoj list sprejeti.

Dne 10. t. m. okoli 10. ure predpol. došla nam je brzjavni potem vest, da so čast. g. Jakob Bizjak, župnik v laškem Gradišču in tukajšnji rojak, nenadoma zlo zboleli. Ta žalostna novica se je hipoma razširila po občini; ljudstvo se je prestrašilo, ker ni bilo popred slišati, da bi bili čast. g. župnik kaj bolni. Misliti pa si mora sledni, kak strah in kaka žalost pa je spreletela domačo hišo; sestre, svake in posebno starega, 76letnega očeta, Marka Bizjaka. Ali, komaj se je ta žalostna vest po občini raznesla, že nam dojde ob 11. uri predpol. drugo, še žalostnejše sporočilo, da čast. g. Jakob Bizjak so mrtvi; ta vest pa je vso občino pretresla in ganila globoko v srce. Vso ljudstvo je žalovalo po blagemu, častivrednemu gospodu župniku.

Stari oče odpeljal se je nemudoma v Gradiško, goječ nado, da bi še enkrat videl svojega edinega sina-župnika pri življenju, kajti poročilo o smrti se mu ni naznanilo.

Ali! ves up je bil zaman: ko se okoli 4. uri popol. pripeljejo v Gradiško, čast. g. sin-župnik ležal je že na mrtvaškem odru. Marko Bizjak, videč svojega sina mrtvega, sklene takoj, da se njegovo truplo prepelje v rojstni kraj Gabrije.

Ukljub velikej žalosti stori potrebne korake do c. kr. okrajnega glavarstva Gradiškanskega, in zadobi dovoljenje, da se sme truplo pokojnega gosp. župnika odpeljati v njega rojstni kraj. Dne 12. t. m. okoli 6¼ zvečer pripeljalo se je truplo v tukajšno občino, in sicer v vozu II. razd., katerega je spremljal g. c. kr. nadčuvaj Alojs Vales, ker je bil zato odredjen od tamkajšne oblastnije.

Dne 13. t. m. bil je tu slovesen pogreb, kakoršnega tukajšna občina še ni doživela. Ljudstva se je sešlo prav obilo; vsem se je videla žalost na obrazu. V cerkvi je pa čast. g. Marko Vales, vikar v Braniči, tako ganljivo govoril o življenju pok. čast. g. župnika, da so govorniku samemu in slednjemu izmed nas solze očij zalile.

Pok. g. župnik Jakob Bizjak rojen je bil tu v Gabriji dne 18. julija 1837.; dne 13. septembra 1861 bil je posvečen v mašnika; istega leta na nedeljo sv. rožnega venca daroval je prvo nekrvavo daritev sv. maše v tukajšnji cerkvi Sv. Martina. Potem službovali so naš čast. g. Jakob Bizjak kot kaplan v Komnu, kjer so bili jako priljubljeni, radi njih uljudnosti in dobrega erca. Ker pa so bili naš častivredni g. Jakob Bizjak že v istem času na nogah bolehosti, zadobili so službo v Gradiški, kar jim je bilo prav po volji. Tamkaj se so tako udomačili se svojo

uljudnostjo in radodarno roko, da so bili spoštovani od vsih Gradiščanov, akoravno so bili vnet slovenski narodnjak.

Njega ostanke izročili smo v krilo matere zemlje na tukajšnjem pokopališču, da se odpočijejo do onega ranega jutra, ko bode trobenta zapela. Mi pa vskliknemo: O Gospod! sprejmi našega častivrednega župnika, tvojega služabnika, med svoje izvoljene!

Domače vesti.

Osobna vest. Njegovo Veličanstvo podarilo je voditelju tukajšnje policije, gospodu dvornemu svetniku Karolu Pichlerju komturni križ Franc Jožefovega reda.

Poroka. V soboto popoldne poročila se je gospodičina Ivanka Kalistрова z gospodom Ivanom Buncem, učiteljem v Kastvu.

Imenovanje. C. kr. inženirjem je imenovan adjunkt Hugo Rudan.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabrala je Vesela družba pri „Zori“ gld. 2.04.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Greti, oziroma za otroški vrt v Rojanu se je nabralo, do dne 15. t. m. iz pušice v gostilni pri gosp. Josipu Pertotu v Rojanu 5 gld. 72 kr. — Pri veselici društva „Adrija“ v Barkovljah se je nabralo 3 gld. 96 kr.

Sokolova maskarada bila je mnogoštevilno obiskana in je v vsakem oziru dobro izpadla. Mask je bilo vsake vrste in jako lepih skupin. Red uzoren. Plesalo se je živahno do dneva. Samo je obžalovati, da so za nekatere višje kroge, kakor se zdi, tudi ti lepi plesovi nepristopni. Obširnejše poročilo prinesemo prihodnjič.

Tržaško podporno in bralno društvo priredilo je v soboto „zabavni večer“, k kateremu je došlo obilo članov. V veliko radost vseh navzočih vršila se je šaljiva tombola, za katero so nekateri člani podarili različne dobitke. Čisti dohodek tombole znašal je 10 gld. Polovico so namenili za Vodnikovo sliko, polovico pa za ležeške pogorelee. Druztvu je napil gospod Prelog. Gospoda Preloga govor nam je zato posebno ugajal, ker je povdarjal, da je treba strogo na to paziti, da se v slovenskem druztvu le slovensko govori.

Gospod Krže spomnil se je toplimi besedami nesrečnih pogoreleev ležeških in so društveniki v ta namen nabrali poleg že omenjenih 5 gld. še 3 gld. Gospodičina Čermelova in gospod Trpin sta zabavala druztvo z igranjem na citre, na čemur so jima bili vsi navzoči prav hvaležni. Do 2. ure popolnoči ostala je radujoča se družba skupaj. Izrekli so željo, da bi odbor večkrat priredil take zabavne večere, zajedno so pa protestovali, da bi jih radi tega smatrali zapravljevcimi, kakor je tako storil nekov list, govoreč o slovenskih druztvih. Mimogrede rečeno, je napisalo „tržaško podporno in bralno društvo“ na zavitek tega čudnega lista že davno usodno besedo — retour. —

Sobotna veselica društva „Adrija“ v Barkovljah obnesla se je vrlo dobro. Program je bil predpustnemu času jako primerno sestavljen. Glasen smeh pričal je, da se v obilem številu došlo občinstvo jako dobro zabava. Ugajali se posebno „Sodnijski prizor“, „Ribniška“ in šaljiva godba. Peli so vrli Barkovljani jako precizno. Po „besedi“ bil je živahen ples. Mej vsem nam pa je najbolj ugajal uzoren red in lepa disciplina, katero smo opazovali mej pevcu „Adrije“. Tako je lepo! Stražari ste ob „Adriji“! In takim stražarom smemo zaupati, kateri trdno v roki drže paladij vzajemnosti in bratske ljubavi. Častitamo vrlemu vodstvu „Adrije“.

Domača veselica pevskega društva „Zarja“ minolo nedeljo obnesla se je v občeno zadovoljnost. Občinstvo jo je sploh dobro obiskalo, tako, da je precej obširna

dvorana bila celoma polna. Osobito nas je veselilo videti mnogo rodoljubov iz okolice, posebno od sv. Ivana in Barkovelj. Dobro izbrani program se je vršil povoljno in odobrovanja ni bilo ne konca ne kraja. Zbori „Bojna pjesma“ in „Domovini“ kakor tudi četverospjev „V sladkih sanjah“, so se pevali izborno in krasna Ipavčeva „Domovini“ morala se je po burnem odobravanju ponavljati. Občno pozornost in zanimanje vzbudil je ženski dvospjev „Sarafan“ kojega sti izvrševali prav izborno gospica Irma Fabjani in mala hčerka g. Mikeliča, oblečeni v rusko nošo. Blagorodna gospica je že drugokrat stopila na oder v domačem krogu, ter žela občeno pohvalo; i mi izrazujemo jej najgorkejšo priznanje. Deklamacijo „Oreat“ izvrševal je g. Bremic tudi dobro, ter se skazal dobrega igralca, kar je tem bolj pokazal v igri „Ultra“, kjer je prav dobro zadel ulogo Kotilka, ter po občnem menenju najboljšje igral. Tudi ostale uloge bile so v dobrih rokah, posebno pa uloga Vilka, koja je izvrševal dobro znani dramatični diletant iz mesta. Igra je vzbudila sploh mnogo neprisljenega smeha in veselosti. — Po končanem programu bil je ples, ki je trajal pozno v noč. Le škoda, da je bil prostor premajhen, da bi moglo vse plesateljno občinstvo se radostno zavrteti. Slednjie moramo še omeniti, da je bila soba, v kojoj se je veselica vršila, res praznično odičena. Stene in oder učinjale so ukusno in dopadljivo podobo. Gledé okrasbe gre Rojančanom vsa čast, kajti enako ukusno opravljeno sobano ne nahajaš niti v mestu. Zaslugo za to pa imata v prvej vrsti podpredsednik g. Mikelič in g. B., katera sta se v to mnogo potrudila, ter mlademu druztvu s tem največ pomagala. Tudi v gmotnem obziru se je veselica dobro obnesla. Mi si sploh želimo, da nam druztvo „Zarja“ napravi še več enacih veselic.

Predpustna kronika. Oče „karneval“ je tržaške občane vidoma spametil. Tudi norec kakšenkrat kako modro učini. Tako je kurent v Trstu prišel ob veljavo. Sprevozi po mestnej glavnej ulici „Corso“ so skoraj ponehali; samo večeraj je bil korzo nekoliko živahnejši. O maskah ni niti govora, kajti na korzu se je drznila le kaka pijana šema ter opletaje se évekala kako nesramno pesen. V nedeljo in večeraj se je po korzu produciral mestni pevski zbor in neka vrsta godbe, ki je šla skozi uha. Lahonski pevski zbor si je s tem stekel mnogo priznanja pri mestnih potepačih in znanih frajlicah iz starega mesta, katero priznanje in ono židovskega časopisja mu nikakor ne zavidamo. Pust je šel torej rakom žvižgat in mi imamo prepričanje, da bode uprav nori pust polagoma spametil noreče tržaško občinstvo. Kličemo mu v postu: memento homo, quia pulvis es et in pulverem revertorio.

Proganjanje slovenskih napisov. Anton Stibil, gostilničar pod cerkvijo sv. Jakoba, napravil je nad vrata svoje gostilne poleg italijanskega tudi slovenski napis. To je razjarilo lahonsko druhal, osobito pa hlapce magistrata — vinske dacarje. Žugali so gostilničarju, da bode imel veliko škode, ako ne popravi drznosti svoje — pri Lahonih je vsaka slovenska želja drznost — in ne odpravi slovenskega napisu, kajti nakopal si je nemilost slavnega magistrata, kar ga bode ugonobilo. Tada gostilničar se ni dal oplasiti in mi pohvalimo javno njega možki značaj. Le ne se plašiti, gospoda neso tako vsemogočni, kakor se delajo. Tudi druge slovenske napise so že ravno tako strastno proganjali, a dotične napise vidimo še danes na tablah. Naše slovensko ljudstvo pa prosimo, da s tem poplača omenjenega gostilničarja moztvo, da zahaja rajše v njega lokal, nego v druge, ki so last naših nasprotnikov.

Dr. Mahnič in židovski „Mattino“. V nedeljskejši številki lahonskega lista „Mattino“ nahajamo sledeč telegram iz Ljubljane: „Mej slovenskimi poslanci Kranj-

ske, Koroške in Goriške je nastal po slovenskih listih hud boj, katerega je začel poslanec (?) in profesor bogoslovja dr. Mahnič, kateri je v „Soči“, glasilu poslanca dr. Tonklija, dolžil veleizdaje vsa druztva, nazvana „Sokol“, ter zahteval od vlade, da je razpusti!“ Dr. Mahnič je tedaj s svojim brezobzirnim mahanjem in politiško brezmiselnostjo vzbudil veselje tudi v tržaških židovskih krogih. Uspeha je lahko iz srca vesel. Gratulamur.

Sodna obravnava proti lahonskim gospodičem Sacco, Rasković, Defranceschi & C. vrši se danes pri tukajšnjem pototnem sodišču. Natanénejše obvestimo o njej naše čitatelje v prihodnjem listu.

Seja mestnega svetovalstva je bila večeraj. Na dnevnem redu je bila volitev verifikacijskega odseka za nadomestne volitve in pa predloga o mestnem proračunu za upravno leto 1890.

Diviziji vojne mornarice, pod poveljstvom contre-admirala Hinkeja, je v soboto priplula v naše pristanišče. Pravijo da ostane tu do 20. t. m. Tudi poveljnik vojne mornarice došel je sem. Udeležil se bode poskušanj z vojno ladijo „Kaiser Franz Josef I.“

Vabilo na LXXXV. odborovo skupščino „Matice Slovenske“ v sredo dne 26. februarja 1890. l. ob 5. uri popoldne v društveni hiši na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrjenje zapisnika o LXXXIV. odborovi seji. 2. Naznanila predsedništva. 3. Poročilo gospodarskega odseka. 4. Poročilo književnega odseka. 5. Poročilo tajnikovo. 6. Priprave za redni veliki zbor. 7. Posameznosti.

Za dijake živinozdravništva na živinozdravniškem zavodu na Dunaju razpisalo je naučno ministerstvo v sporazumljenju z ministerstvom za notranje stvari 5 št. pendij. Prosilci imajo vložiti svoje prošnje do 15. marca t. l. naučnemu ministerstvu.

„Učiteljskega Tovarisa“ 4. številka je izšla z bogato in zanimivo vsebino.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Borza.

Borza dandanes igra glavno ulogo v trgovinskem in denarnem prometu. Ni ga bogataša, kojemu bi deloma tudi borza ne bila pomagala do njegovega imetja; ni ga obubožanega trgovca in štacunarja, — ki je bil morda kedaj milijonar, — kojemu bi ne bila tudi borza potisnila v roke beriške palice. Bogataši in uboščki plešejo, kakor jim godi borza; denar ima ono veljavo, ki mu jo določè borza; žito in pridelki sploh imajo ono ceno, ki jim jo daje borza. Sploh je borza važna ustanova, okolu katere se suče ves denarni in tržni promet. Ni čuda, da vsakdo rad prime za časnik ter pazljivo prebira borzno poročila, opazujoč osobito novéne in druge kurze. Ni ga skoraj časnika, ki bi ne donášal tudi borznih poročil, vedoč, da z njimi ustreza dobremu delu svojih čitateljev.

Borza! Ako našemu priprostemu kmetu to besedo poveš, čudno te bode pogledal, kakor bi bil imenoval hudiča. Res, borza je pri priprostejših ljudeh na slabem glasu, kajti smatrajo jo glavnim uzrokom vseh njih zlosti.

Kaj je pač borza? Borza je ono mesto, kjer se shajajo redno in stanovitno bankirji, bančni zastopniki, trgovci sè žitom, lastniki brodov, mešetarji, agenti, spekulanti itd. da določijo in uredé promet ter se o njemu pogovoré. Ta skupina ljudi se imenuje borza, a navadno imenujejo tako tudi poslopje, kjer se sestavljajo.

Odkod ime „borza“? Rusi jo zovejo „břrža“, Nemci „börse“, Francozi „bourse“, Italijani „borsa“, Holandci „beurse“, Angleži „exchange“ ali „change“. Razun angleškega jej je ime pri vseh narodih očitvidno enacega izvora. O postanku tega imena pa navaja se različno. Brez dvojbe so tudi v najdavnéjših časih prodajalci, trgovci, barantači itd. imeli svoje pomenke gledé trgovine in prometa ter se najbrže

akupljali na določenem mestu. Začetkoma se je to godilo le iz navade in potrebe, sedaj pa je pa čedalje bolj uvidevala istinica potreba enakih sestankov ter so se o to izdali posebni propisi in pravila. Enaki sestanki so pridobivali zmirom bolj podoben sedanje borze.

Prvič se je rabilo ime „borza“ v mesta Brúge na Belgijem. Pravijo, da so se italijanski trgovci shajali pri nekem „van der Beurse“ ter da so ti sestanki po njem dobili svoje ime. Nekateri mislijo, da izhaja ime borza od latinskega „borsa“ - blagajna. Zopet drugi pa mislijo, da je dobila ime od sestankov nekaterih trgovcev v Amsterdamu na Holandskem, kjer so se isti shajali v hiši, nad katere vratmi je stal grb s tremi blagajnami (kasami).

Bodi si temu kakor hoče, borza obstaja in se je dobro vkoreninila ter v svoje naročje privabila vse osebe, ki imajo v denarjem in prometom večjega opravka; posebno se je pa k arcu omilila krivonosim sinčkom očeta Abrahama, ki imajo v njej svoje selišče in svetišče.

Dotaknimo se na kratko tudi zgodovine borze. Prve uradne borze so se menda osnovala na Francoskem. Že za časa Henrika II. in Karla IX. govori se tu o borzah v Lyonu in Tulusi. Pariška borza se je razvila kasneje. Na Angleškem začetkom neso imeli javnih borz, ampak trgovci so se shajali po kavarnah ter se tu pogovarjali o prometnih poslovihi. Stoprav l. 1749 se je osnovala prva borza za žito. — Najstarejša borza na Ruskem se je ustanovila v Arhangelsku, kjer so že 16. stoletja bili takozvani „arteli“ (neka sorta zadrug) za izvoz in uvoz blaga; isti so se uvedli pozneje tudi v Petrogradu. Glede poslovanja najvažnejša je petrogradska borza. Najstarejša borza v naši državi je dunajska, ustanovljena l. 1771; za njo najvažnejša je tržaška borza, posebno za brodarstva in zavarovalna poslovanja. Za poslovanje s tržnim blagom sti velike važnosti borzi v Pragi in Budimpešti, prva za sladkor, druga pa za poljske pridelke. Bavijo se tudi avstrijske borze s prodajanjem in igranjem vrednostnih papirjev. Ali v tem poslu nemajo posebne važnosti.

Toliko o zgodovini borze. Ker je pa borza in njeno poslovanje mej našim ljudstvom premalo znano ter je v njemu sploh razširjeno krivo menenje o borznih stvarih, zdi se nam potrebno omeniti v a ž n o s t i borze za svetovni promet ter nekoliko osvetiti tudi njeno slabo stran in nevarnost za imetje.

Borze se delijo v dve glavni vrsti namreč: borze za blago in borze za vrednostne papirje ali efekte. Izvestno presegajo prve v starosti druge, kajti najstarejši sestanki trgovcev na posvetovanje imeli so vsakakor znak sedanjih tržnih borz. Borze za vrednostne papirje so se razvile pozneje, ko je nastal kredit ali upništvo.

Na borzah za robo steka se trgovina z raznim blagom, ki se tu na debelo prodaja in kupuje. Naravno, da se blago samo ne nosi na borze ampak prinašajo se le uzorci na poskušnjo ter se na podlagi teh določuje njih cena. Na borzah se namreč razpečava: žito, petrolej, oglje, sladkor itd. Na nekaterih borzah pečajo se v glavnej vrsti z jedno svoto robe, po katerej dobi borza svoje ime. Važne so n. pr. borza v Pragi za sladkor, v Budimpešti za žito, v Trstu in Hamburgu za kavo itd. (Dalje prih.)

Dunajska borza

18. februvarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	— —	gid 88.95
— — — — — v srebru	— — — —	89 10
Zlata renta	— — — —	110 70
5% avstrijska renta	— — — —	101.90
Delnice narodne banke	— — — —	927.—
Kreditne delnice	— — — —	3.2.—
London 10 lir sterlin	— — — —	119.15
Francoski napoleonori	— — — —	9 45
C. kr. cekini	— — — —	5.59
Nemške marke	— — — —	88 07 1/2

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Sodba, katero je treba poslušati. St. Pölten (Nižje Avstrijsko). Čutim se dolžnega, da Vam izročem svoje priznanje z opombo, da sem z ugodnem vspehom upotreboval Vaše, lekarnarja Riharda Brandta švicarske kroglice, proti hemoroidnim bolestim in nerednej prebavi, katere boleti pogosto spremlja hipohondriško čuvstvanje. Objavim Vam to z veseljem v interesu in v pomirjenje tisočim trpečim. Pomnožiti hočem število onih, kateri priporočajo Vaše švicarske kroglice (1 škatlica 70 kr. po lekarnah) kot izvrstno domačo sredstvo. Gustav Kunze stotnik v penziji. (Podpis je po notarju potrjen). Paziti je treba, da se dobi prave, lekarnarja Riharda Brandta švicarske kroglice z belim križem na rdečem polju, ne pa kake ponarejene.

Zahvala.

Slavnim slovanskim društvom, čestitim gospem in gospicam, kakor tudi štovanim gospodom in predragim prijateljem, koji so nama dne 13. t. m. priredili v prostorih „Slovanske čitalnice“ v Trstu prekrasen in nepozabljiv večer, kakor tudi odličnemu četverospetu „Slovanske čitalnice“ za prijazen dokaz prijateljstva, kojega je pokazal milodonečimi glasovi na predvečer najine poroke, preserčna zahvala i vedna hvaležnost.

Kastav 18. februvarja 1890.

Ivanka in Ivan Bunc.

Zahvala

Podpisano predsedništvo se najiskreneje zahvaljuje vsem onim gospodom, ki so blagovoljno kaj pripomogli k povoljnemu uspehu domače veselice dne 16. t. m. Osobito pa gg. Mikeliću in Bremicu za okrasbo sobe, gospici Fabjani za blagovoljno sodelovanje pri igri in koncertu in vsem blagim darovateljem.

Predsedništvo pevskega društva „Zarja“

J. Piščanc, predsednik.

J. Katalan, tajnik.

Snovij za obleke.

Peruvian in Dosking za višje duhovenstvo predpisane snovij za uniforme c. kr. uradnikov, tudi za veterane, gasilna društva, telovadec, livreje,

Sakna za biljarde in igralne mize, loden tudi nepromočljiv za lovske suknje; pralne snovij, v plaidi za potovanje od gl. 4 12 itd. Vse to se dobi ceneje nego kje drugod in najboljše, trpežne kvalitete.

Joh. Stikaroski v Brnu (Brünn)

Največja zaloga Avstro-Ogerske. Vzoreci franco. Za gospode krojače knjige z najraznovrstnejšimi in najlepšimi vzorci Pošiljate s povzetjem čez 10 gid franco. Pri mojej stalnej zalogi v vrednosti 200.000 gl. in pri mojej svetovnej kupčiji se razume ob sebi, da mi ostane mnogo odrezkov; ker pa ne morem razpošiljati uzorcev, vzamem take naročene odrezke rad nazaj, ali jih zamenjam z drugimi, ali pa vrnem donar. Barvo, dolgot in ceno treba je napovedati kadar se naroča take ostanke.

Korespondencija v nemškem, madjarskem, češkem, polskem, italijanskem in francozskem jeziku. 1-20

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883

Glavnica društva gid. 3,300,000—

Rezervni fond od dobičkov 536,623 07

Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150,000—

Rezervni fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov 161,500—

Premijna rezerva vseh oddelkov 7,342,780 36

Rezerva za škode 267,601—

24—4 V portfelju:

Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih 16,954,118 57

Skupni znesek vseh škod plačanih od l. 1838 do 1883 gid. 114,949,847 05

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši).

TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 poč. do vsakega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9—12 ure popoldne. Obred. list pa od 10—12 ure dop. Obr. listi na knjižice. 3%

Plačuje vsak dan od 9—12 ure popoldne. Zneske do 10 gid. predj. zneske preko 100 do 1000 gid. m. r. s. od. povedati 3 dni, zn. ske preko 1000 gid. pa 5 dnij prej

Ekomptuje menjice domicilirane na tržaški trg po 4%

Posojuje na državne papirje avstro-ogerske do 1000 gid. po 5%

višje zneske od 1000 do 5000 gid. v tekočem računu po 4 1/2%

Več svote po dogovoru.

Daje denar proti vknjiženju na posvetstva v Trstu. Obr. listi po dogovoru. TRST, 1. februvarja 1890. 4—24

Riccardo Dinelli

Via S. Lazzaro št. 15, Trst.

Zaloga alabastra vsake kvalitete in oblike.

Tovarna za gips

različnih vrst na drobno in debelo. Izdeluje kipe iz gipsa po nizkih cenah. 3—44

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17, priporoča se vljudno pri visoko častiti duhovščini in naprave cerkvenih posod in orodja najnovejše oblike, kot: monstranc, kelihov itd. itd. po najnižji ceni. Stare reči popravi, ter jih v ognji pozlati in posrebrni. Na blagovoljno vprašanje rado voljno odgovarja. 25—8

Posilja blago dobro pravljeno in poštnine prosto!

Čase nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pisanimi strojevi providjenu, JEDINU SLAVENSKU

TISKARU

U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla to preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, razporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjera se p. n. občinstvu, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cijenom i ukusnom izradbom.

Drži u zalhi (skladišću) sve potrebne tiskalice i knjige za crkvene urede.

Onda ima na prodaj aliudeće knjige:

Kmetijsko berilo za nadaljevalne tečaje ljudskih škol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 nvč. sada 40 tvrd vezana n. 60

Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovec n. 20

Vilim Tel, prevod Cegnera n. 40

Ljudmila prevod J. Lebana n. 20

Filip prevod Križmana n. 20

Antigona prevod Križmana n. 20

Trst in okolica od Sile n. 30

Pjesma o zvonu prevod A. K. Istranin n. 20

Istra pjesma A. K. n. 20

Ovo su knjige jako prikladne za darove o praznicih zato ih sl. občinstvu preporučamo. Kod naručivanja tiskavnica i drugog, molimo naznačiti to čeno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

Tiskarna Dolenc v Trstu

Carlo Pirelli

mejnarodni agent in spediter

Trst, Via Arsenale št. 2.

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po niskih cenah in na vse kraje. 4-8

J. PSERHOFER'S

Apotheke zum „goldenen Reichsapfel“

WIEN — Singerstrasse N. 15 — WIEN.

Kričistilne, nekaj imenovane univerzalne kroglice, zaslužijo po vsej pravici to poslednje ime, kajti obilo je boleznih, pri katerih so pokazale te kroglice svoj izvrstni učinek. Desetletja sem razširile so se te kroglice na vse strani, zapisujejo jih zdravniki in gotovo je malo družin, v katerih ne bi bilo male zaloge tega domačega pripomočka.

Jedna škatljica z 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljice 1 gid. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gid. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglice 1 gid 25 kr., 2 zavitka 2 gid. 30 kr., 3 zavitki 3 gid. 35 kr.; 4 zavitki 4 gid. 40 kr., 5 zavitkov 5 gid. 20 kr., 10 zavitkov 9 gid. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pisanih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja 1 posodeca 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčnemu kašlju itd. 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 gid. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Življenska esenca (Pražke kapljice) proti pokvarjenemu želodcu, slabomu prebavljenju, stekleničica 22 kr.

Angleški čudežni balzam, steklenica 50 kr., mala stekleničica 12 kr.

Fijakerski prašek, proti kašlju itd. 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 gid.

Univerzalni plašter prof. Stendela, domače sredstvo proti ranam, ulesom itd., posodeca 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gid.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmaceutične specialitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene. 2—12

Razpošiljanja po pošti se točno odpravljajo proti gotovem ali povzetju.

Pri doposiljavi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju.

Izdajatelj in odgovorni urednik Julij Mikota.